

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/41/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2118209105
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2118209105.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobcu: Štátny fond rozvoja bývania, Lamačská cesta 8, Bratislava, IČO: 31 749 542, proti žalovaným: 1/ T. W., nar. X. H. XXXX, trvalý pobyt M. R. P. XX, V., 2/ G. P., nar. X. B. XXXX, trvalý pobyt C. XXXX/XX, V., žalovaní 1/, 2/ zastúpení: Sidor a partneri, s. r. o., Železničná 4/A, Hlohovec, IČO: 52 635 970, o 12.837,89 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 10. februára 2020 č. k. 17C/75/2018-243, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobca má voči žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil povinnosť žalovaným 1/, 2/ zaplatiť žalobcovi sumu 12.837,89 eur, zmluvný úrok 465,15 eur, zmluvnú pokutu 1.276,09 eur, úrok z omeškania vo výške 8% zo sumy 14.579,13 eur od 26. júla 2018 do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Súčasne žalobcovi bol priznaný nárok na náhradu trov v rozsahu 100% vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/ s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 2 ods. 1 písm. a), b) ZoOS (zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení v čase uzatvorenia zmluvy), § 1 ods. 3 písm. p) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 2 ods. 1, 2, § 261 ods. 3 písm. d), ods. 4, § 263 ods. 1, § 303, § 305, § 306, § 307 ods. 1, § 330 ods. 2, § 351 ods. 1, 2, § 497, § 502, § 503 ods. 1, § 506, ObZ (Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov), § 544 ods. 1, 2 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil uzavretou zmluvou o poskytnutí podpory vo forme úveru podľa ZoŠF (zákon č. 124/1996 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov) dňa 4. novembra 2002 medzi žalobcom a dlžníkom (pôvodne žalovaným 1/) a žalovanými 1/, 2/ ako ručiteľmi, na základe ktorej bola dlžníkovi poskytnutá podpora z prostriedkov štátneho fondu vo výške 20.148,71 eur, čerpaním na dohodnutý účel, so základnou úrokovou sadzbou 3,1 %. Splátky úveru boli dohodnuté v počte 360. Návratnosť splácania záväzku z predmetnej zmluvy bola zabezpečená ručením tretích osôb, ktoré prehlásili, že dobrovoľne, slobodne a vážne sa rozhodli prijať povinnosť uspokojiť záväzok dlžníka voči fondu, v celosti alebo nesplatennej časti vrátane úroku. Žalobca však v dôsledku hrubého porušenia úverovej zmluvy dlžníkom odstúpil od zmluvy, čím sa dlh stal splatným. Zaslal výzvu na zaplatenie dlhu. Z dôvodu, že na majetok dlžníka (povodne žalovaný 1/) bol vyhlásený konkurz, konanie bolo voči pôvodnému žalovanému 1/ zastavené podľa § 167e ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov. Po odpočítaní platieb dlžníkom na splátku istiny a úrokov, nesplatená istina predstavovala 12.837,89 eur a úroky 465,15 eur. Súd prvej

inštancie dospel k záveru, že v posudzovanej veci sa nejedná o vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy, keďže činnosť žalobcu nie je obchodnou alebo inou podnikateľskou činnosťou, pretože podľa § 4 ods. 1 ZoŠF prostriedky štátneho fondu možno použiť len na štátnu podporu poskytovanú na účel uskutočnenia pomoci štátu pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu a výdavky súvisiace s činnosťou štátneho fondu. Žalobca neposkytuje podporu vo forme úverov na štandardnom princípe trhového hospodárstva, riadiacom sa ponukou a dopytom, tomuto mechanizmu neprispôsobuje účel poskytovanej podpory, jej výšku ani úroky. Výška úrokových sadzieb je stanovená vyhláškou a je nižšia v porovnaní s úrokovými sadzbami v komerčných finančných inštitúciách. Samotné zriadenie žalobcu zákonom, podmienky jeho fungovania a jeho účelové určenie je zamerané na ochranu a pomoc znevýhodneným žiadateľom o financovanie výstavby a bývania. Postavenie žalobcu bolo v čase uzatvorenia zmluvy upravené ZoŠF, ktorý bol nahradený zákonom č. 607/2003 Z. z., zrušený aktuálne účinným zákonom č. 150/2013 Z. z. Žalobca bol zriadený na financovanie štátnej podpory, jeho prostredníctvom sa uskutočňovala pomoc štátu pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu. Je účelovým fondom, ktorý bol zriadený na plnenie osobitných úloh štátu, t. j. financovanie priorít štátnej bytovej politiky (finančná inštitúcia slúžiaca na implementáciu finančných nástrojov podľa Nariadenia EP a Rady EÚ č. 1303/2013 z 17. decembra 2013). Žalobca plnil a plní úlohy za podmienok stanovených v osobitnom zákone, resp. ostatných všeobecne záväzných právnych predpisoch a nadväzujúcich vykonávacích predpisoch, prostredníctvom ktorých dochádza k realizácii štátnej bytovej politiky, poskytovaniu štátnej pomoci a napĺňaniu verejného záujmu. Uvedené nepredstavuje podnikateľskú činnosť ani obchodnú činnosť s cieľom tvorby zisku. Žalobca hospodári podľa schváleného rozpočtu, napojený finančnými vzťahmi na rozpočet ministerstva, hospodárenie fondu sa riadi rozpočtom fondu, ktorý schvaľuje vláda SR na návrh ministerstva, podlieha kontrole vo svojej činnosti. Takto upravené právne postavenie žalobcu nespĺňa definíciu podnikateľskej činnosti, vykonávanej nezávisle a samostatne. Prostriedky fondu možno použiť len na štátnu podporu poskytovanú na účel uskutočnenia pomoci štátu pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu a výdavky súvisiace s činnosťou fondu. Žalobca preto nespĺňa definičné znaky subjektu spotrebiteľskej zmluvy, keď podľa § 52 ods. 3 O. z. by muselo ísť o osobu, ktorá pri uzatváraní a plnení zo spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy bola účinná úprava obsiahnutá v ZoOS, kde druhou zmluvnou stranou spotrebiteľa bol podnikateľ a podnikaním podľa ObZ bola len taká činnosť, ktorú vykonáva podnikateľ a súčasne kumulatívne spĺňa všetky znaky, ktoré zákon požaduje: samostatnosť, sústavnosť, uskutočnenie vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku). Súd prvej inštancie poukázal na rozhodovaciu prax vyšších súdov, ako aj na Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 5Cdo/120/2010 a 4Cdo/106/2018. V prejednávanej veci sa jedná o obchodnoprávny vzťah, upravený ustanoveniami zmluvy o úvere podľa § 497 ObZ a nasl. Aplikáciu ustanovení o spotrebiteľských úveroch vylučuje aj § 1 ods. 3 písm. p), ako aj § 24a ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení neskorších predpisov). Na základe predmetnej úverovej zmluvy vznikol záväzkovo právny vzťah, na základe ktorého vznikla dlžníkovi povinnosť vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky spolu s úrokmi, a to aj po odstúpení od zmluvy (podľa Obchodného zákonníka sa menia iba podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť). Povinnosť vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky na základe zmluvy o úvere po odstúpení od zmluvy vyplýva z ustanovenia § 506 ObZ, ktoré je vo vzťahu k všeobecnej úprave odstúpenia od zmluvy špeciálnou právnou úpravou (povinnosť vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky spolu s úrokom trvá aj po odstúpení od zmluvy). Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že nebolo sporné podpísanie predmetnej zmluvy žalovanými 1/, 2/ ako ručiteľmi. Napriek samostatnej úprave inštitútu ručenia v Občianskom zákonníku (§ 546 a nasl.) a v Obchodnom zákonníku (§ 303 a nasl.), podstata tohto zabezpečovacieho inštitútu je rovnaká. Ručenie, ktoré zabezpečuje pohľadávku veriteľa, vzniká dohodou veriteľa a ručiteľa, v zmysle ktorej ručiteľ písomne preberá záväzok uspokojiť veriteľovi pohľadávku, ak ju neuspokojí sám dlžník. Ručenie je upravené ucelene v Obchodnom zákonníku, teda na obchodné záväzkové vzťahy nie je daná aplikácia ustanovení o ručení obsiahnutá v Občianskom zákonníku, a to ani podporne. Žalobca vyzval na plnenie dlžníka, ktorý neplnil, v dôsledku čoho vznikla povinnosť ručiteľom plniť dlh veriteľovi. Uvedená výzva bola dlžníkovi doručená 12. apríla 2018, teda povinnosť ručiteľov plniť vznikla ešte v čase pred vyhlásením konkurzu dlžníka (v septembri 2018). Skutočnosť vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka na platnosti ručiteľského záväzku nemá vplyv. Obchodný zákonník v § 306 ods. 1 stanovuje výnimky z povinnosti písomnej výzvy zo strany veriteľa, ak je nepochybné, že dlžník svoj záväzok nesplní, najmä pri vyhlásení konkurzu. V prípade výkladu, že počas konkurzu nie je možné uplatniť nárok oprávneného voči ručiteľovi, došlo by k popretiu podstaty a zmyslu ručenia ako zabezpečovacieho prostriedku, ktoré by tak nemalo zmysel. Neobstála preto obrana žalovaných, že žalobca si sám zmaril plnenie vlastnou nedbanlivosťou, keď nárok neuplatnil v konkurznom konaní.

Existencia konkurzného konania nevyklučuje, aby sa veriteľ domáhal uspokojenia splatnej pohľadávky voči ručiteľovi dlžníka. Aplikácia ustanovenia § 549 O. z. neprichádzala do úvahy aj z dôvodu, že ide o absolútny obchod. Samotný odkaz v zmluve na Občiansky zákonník v súvislosti s ustanoveniami o ručení, nespôsobuje neplatnosť dohody o ručení, ktorá má inak náležitosti podľa § 303 a nasl. Obchodného zákonníka, keďže právna kvalifikácia záväzku nie je podstatnou náležitosťou zmluvy. Na podporu svojej argumentácie súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obo/115/1999, v zmysle ktorého poukaz na konkrétne ustanovenia Občianskeho zákonníka v ručiteľskom vyhlásení v situácii, keď ide o zabezpečenie plnenia záväzku z obchodného záväzkového vzťahu, nerobí ručiteľské vyhlásenie neplatným. Priamo zo zákona (§ 261 ods. 4 v spojení s § 263 ObZ) vyplýva, že daný ručiteľský záväzok sa bude kogentne spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka o ručení. Z predmetnej zmluvy o úvere jednoznačne vyplýva, že zmluvné strany sa dohodli na zabezpečení poskytnutej podpory žalovanými 1/, 2/, ktorý ručiteľský záväzok bol posúdený podľa ustanovení Obchodného zákonníka. V konaní nebolo preukázané ani zriadenie záložného práva, ktorá skutočnosť by v zmysle čl. VII bod 7.4 zmluvy znamenala zánik ručenia. Žalovaní 1/, 2/ boli preto ako ručelia povinní zaplatiť žalobcovi dlžnú sumu, pozostávajúcu z nezaplatenej istiny, úrokov, vyplývajúcich z tabuľky histórie pohybov na účte žalobcu, obsahujúcej prehľadne zaznamenané dátumy vkladov dlžníka, výšky anuitnej splátky s úrokovou sadzbou, jej započítanie na splátku istiny a úrokov. Zmluvná pokuta vo výške 1.276,02 eur bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá v súlade so zákonom podľa čl. VIII bod 8.5. V prípade naplnenia bodu 8.4, ak je dlžník v omeškaní s úhradou ktorejkoľvek splátky dlhšie ako 6 mesiacov, pre ktorý dôvod žalobca od zmluvy odstúpil, dlžníkovi vznikla povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu. Dlžná suma istiny a príslušenstva predstavuje 13.303,04 eur (12.837,89 eur a 465,15 eur), z ktorej 10% neprevyšuje žalovanú sumu zmluvnej pokuty 1.276,09 eur. Žalovaní 1/, 2/ sa dostali do omeškania s plnením dlhu, uplynutím 30 dní od doručenia odstúpenia od zmluvy dňa 25. júla 2018. Žalobcovi bol preto priznaný aj úrok z omeškania od nasledujúceho dňa 26. júla 2018 zo sumy 14.579,13 eur (istina 12.837,89 eur, úroky 465,15 eur a zmluvná pokuta 1.276,09 eur). Súd prvej inštancie rozhodol o povinnosti žalovaných tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 262 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov), v zmysle ktorého žalobcovi, ktorý bol v konaní v plnom rozsahu úspešný, vznikol nárok na náhradu trov konania voči neúspešným žalovaným 1/, 2/ v rozsahu 100%. Neboli zistené výnimočné okolnosti umožňujúce nepriznať náhradu trov konania žalobcovi. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením.

2. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie žalovaní 1/, 2/ navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie vecí súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne jeho zmenu zamietnutím žaloby a priznaním im náhrady trov konania. Odvolanie odôvodnili ustanovením § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP. Z odlišného stanoviska sudkyne Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 11/2016 vyplýva, že hodnota ochrany spotrebiteľa je hodnotou vyplývajúcou správa Európskej únie (čl. 169 Zmluvy o fungovaní EÚ v spojení s čl. 38 Charty základných práv EÚ), ako ústavne relevantná hodnota z dôvodu, že ako záväzok vyplývajúci z medzinárodnej zmluvy ju Slovenská republika musí rešpektovať a chrániť s poukazom na čl. 1 ods. 2 Ústavy SR. Najvyšší súd SR v rámci svojej rozhodovacej praxe opakovane potvrdil, že ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov, v dôsledkom čoho je povinnosťou súdu rešpektovať základné právo na spravodlivú súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, a to aj vo vzťahu k tomu, proti komu je uplatňovaný nejaký nárok. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (žalovaní 1/, 2/ poukázali na uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/129/2017). Súd prvej inštancie sa v posudzovanej veci pri riešení zásadnej právnej otázky, či je predmetom konania zmluvný vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, za ktorú možno považovať v zmysle uznesenia NS SR sp. zn. 6Cdo/129/2017 aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/6/2017, rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie. Nebol tak rešpektovaný záväzok SR aplikovať úijnú, či vnútroštátnu právnu úpravu na ochranu spotrebiteľa. Podľa názoru žalovaných 1/, 2/ súd prvej inštancie rigoróznym výkladom právnej normy vo vzťahu k pojmu dodávateľ - podnikateľ a dospel k záveru, že v danom spore nejde o zmluvný vzťah medzi spotrebiteľom a dodávateľom. V odvolaní bolo poukázané na zavedenie spotrebiteľskej zmluvy do Občianskeho zákonníka, aj s poukazom na novelu Občianskeho zákonníka účinnú od 1. apríla 2014, ktorou bola prebratá smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorú je potrebné používať ako interpretačné pravidlo k ustanoveniam právneho poriadku upravujúcich režim spotrebiteľských zmluvy. Žalovaní 1/, 2/ vytykali súdu prvej inštancie výklad inštitútu spotrebiteľskej

zmluvy a aplikáciu príslušných noriem na ochranu spotrebiteľa prostredníctvom gramatického výkladu, zužujúco pri výklade pojmu dodávateľ, bez naplnenia požiadavky eurokonformného výkladu. Žalovaní 1/, 2/ nepopierajú, že úver je absolútnym obchodom, predmetná vec sa však týka záväzkovo-právneho vzťahu založeného spotrebiteľkou zmluvou, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl. O. z. v spojení s § 23a ods. 1 ZoOS). V prípade Štátneho fondu rozvoja bývania (žalobca) ide o dodávateľské služby, nie je preto dôvod vylučovať žalovaných zo spotrebiteľskej právnej ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a nekalými obchodnými praktikami. Žalovaní 1/, 2/ spĺňajú definičné znaky spotrebiteľa. Aj keby žalobca priamo nespĺňal definíciu v zmysle § 52 ods. 3 O. z., na charaktere zmluvného vzťahu žalovaní trvajú s poukazom na čl. 2 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Žalobca je príkladom osoby s verejnou formou vlastníctva spĺňajúcou definíciu dodávateľa. Ide o právnickú osobu, ktorá má charakter subjektu hospodáriaceho so ziskom z čoho vyplýva, že ide o činnosť obchodnú, ako aj poskytovania služieb širokej verejnosti. V zmysle čl. 2 písm. c) vyššie uvedenej smernice predajca alebo dodávateľ znamená fyzickú, či právnickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich smernici, koná s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodom, podnikaniu alebo povolaniu, bez ohľadu na to, či má verejnú alebo súkromnú formu vlastníctva. Žalobca v rámci predmetu činnosti uzatvára úverové zmluvy, ktorými prenecháva druhému účastníkovi finančné prostriedky a ktorý sa zaväzuje vrátiť ich navýšené o stanovený úrok. Činnosť žalobcu je tak v podstate zhodná s činnosťou súkromnoprávných podnikateľských subjektov, predmetom činnosti ktorých je poskytovanie úverov. Účelové viazanie finančných prostriedkov na štátnu politiku v oblasti bývania, nemení nič na fakticky obchodnej povahe činnosti žalobcu. V zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je potrebné pojem dodávateľ vykladať extenzívne (Jahani BV C-488/11). Pokiaľ je medzi účastníkmi zmluvy nerovný vzťah, je potrebné sa prikloniť k jeho podriadeniu pod normy upravujúce ochranu spotrebiteľa a takýto vzťah považovať za spotrebiteľský, pokiaľ to nie je určitým predpisom výslovne vylúčené. Podľa rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-147/16 vo veci Karel de Grote - Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen VZW proti Suzan Romy Jozef Kuijpers slobodné vzdelávacie zariadenie, ktoré uzavrelo s jednou zo svojich študentiek zmluvu o podmienkach splácania súm, ktoré študentka dlhuje z titulu študijných poplatkov a nákladov na študijný pobyt, má byť v rámci zmluvy považované za predajcu alebo dodávateľa v zmysle čl. 2 písm. c) vyššie označenej smernice, v dôsledku čoho zmluva patrí do jej pôsobnosti. Táto verejnoprávna vzdelávacia inštitúcia vstúpila so svojou študentkou do zmluvného vzťahu zodpovedajúceho zmluve o úvere, pričom tak konala v súvislosti s predmetom svojej činnosti, ktorým bolo poskytovanie vzdelávania. Súdny dvor Európskej únie tu zohľadnil nerovné postavenia účastníkov zmluvného vzťahu, ktoré je rovnaké ako v prípade typických spotrebiteľských vzťahov a s tým súvisiace konanie dodávateľa, s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodnej alebo podnikateľskej činnosti alebo povolaniu, teda k činnosti, v ktorej disponuje odbornými znalosťami, skúsenosťami a celkovou prevahou nad spotrebiteľom. Nie je zrejmé, prečo sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia neuvádzajú tiež rozhodnutia, na ktoré poukazovali žalovaní, absentuje v ňom aj reflexia európskej legislatívy, na ktorú žalovaní 1/, 2/ poukazovali. Vo vzťahu k rozhodnutiu NS SR sp. zn. 4Cdo/106/2018, v zmysle ktorého bol posúdený zmluvný vzťah ako nespotebiteľský s odôvodnením, že vyššie označenej smernici nepodliehajú prípady, ak zmluvné podmienky odrážajú záväzné, zákonné alebo regulačné ustanovenia, čo je práve prípad Štátneho fondu rozvoja bývania, ktorý nemôže použiť voľnú úvahu, ale zákonom stanovené pravidlá, žalovaní 1/, 2/ majú za to, že od uvedeného názoru je potrebné sa odkloniť. Označené súdneho rozhodnutie nereflektuje aktuálnu rozhodovaciu prax Súdneho dvora Európskej únie (C-147/16). Fond používa formulárovú agendu, nič mu pritom nebráni, aby použil aj iné zmluvné dojednanie ako to, ktoré je záväzným, zákonným alebo regulačným ustanovením podľa smernice. Zákon č. 126/1996 Z. z. uvádza, že zmluva musí obsahovať „najmä“, teda zmluva môže obsahovať zmluvné dojednania navyše oproti odporúčaniu zákona. Nemožno pritom vylúčiť dojednanie sankcie, ktorá bude vykazovať znaky neprijateľnosti, či neprimeranosti (§ 53 ods. 4 písm. k/ O. z.). Produkty, ktoré poskytuje Štátny fond rozvoja bývania sú úvermi a tento inštitút nie je založený len na kogentných pravidlách, či dispozitívnych normách. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie síce bráni aplikácii smernice pri klauzulách, ktoré sú kopírovaním záväzného zákonného pravidla, no nie zmluvnej klauzuly, ktorá vychádza z dispozitívnej normy pri odklone v neprospech spotrebiteľa v relevantnej intenzite. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých prípadoch konštatoval, že verejnoprávne subjekty nie sú vyňaté v pôsobnosti vyššie označenej smernice. V týchto prípadoch bude vždy dopadať určitá zákonná regulácia na verejnoprávne subjekty ako dodávateľa pre spotrebiteľov (podľa rozhodnutia C-34/13 čl. 1 odsek 2 predmetnej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka v zmluve, ktorú uzavrel predajca ako dodávateľa so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného, zákonného alebo regulačného

ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu, C-488/11, C-92/11). Smernica sa môže použiť na zmluvu o zabezpečení záväzku nehnuteľnosťou alebo zmluvou o ručení uzavretou medzi fyzickou osobou a úverovou inštitúciou, s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti, na ktoré sa zaviazala obchodná spoločnosť voči inštitúcii v úverovej zmluve, ak táto fyzická osoba konala s cieľom, ktorý nesúvisí s jej obchodom, podnikaním alebo povolaním, ak k uvedenej spoločnosti nemá žiadny funkčný vzťah. Ako uviedla generálna advokátka, keďže úlohy verejného charakteru a úlohy vo všeobecnom záujme sa často vykonávajú ako činnosti, ktorých cieľom nie je dosiahnutie zisku, pre definovanie predajcu, či dodávateľa podľa tohto ustanovenia nie je relevantné, či cieľom organizácii je alebo nie je dosahovanie zisku. Ak by sa aj pripustilo, že celá zmluva je kopírovaním kogentného zákonného textu, nemožno vylúčiť spotrebiteľsko-právny rozmer z pohľadu nie zmluvných podmienok, ale nekalých obchodných praktík. Tie prichádzajú do úvahy aj pri trvaní, či po zániku právneho vzťahu. Súd nemôže rezignovať na vyvodenie dôsledkov ani z pohľadu pravidiel transponovaných zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2015/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 2006/2004 (smernica o nekalých obchodných praktikách). Žalobca používa úroky aj pre seba, ako i sankcie a zabezpečenie, tiež celý rad iných inštitútov ako hociktorý iný dodávateľ. Nemôžu byť pochybnosti o spotrebiteľsko-právnej povahe predmetnej úverovej služby. Žalovaní poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/352/2016, rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/194/2017 a rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/125/2018. Žalobca a žalovaní 1/, 2/ si vzájomne nič neplnili, preto nie sú si povinní nič vydať, nie sú teda pasívne legitimovaným subjektom v danom spore. Žalobca sa rozhodol zmluvu zrušiť. Odstúpením od zmluvy záväzkový vzťah zanikol. V zmluve obsiahnutá klauzula o odstúpení predstavuje poistenie zachovania všetkých práv veriteľa vrátane úrokov len s ďalším zvýhodnením, o úroky aj za úverové obdobie, ktoré ešte nenastalo. Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka odstúpením od zmluvy sa táto od začiatku zrušuje (ak nie je právnym predpisom upravené alebo dohodnuté účastníkmi inak podľa § 48 ods. 2 O. z.). V dôsledku neexistencie úverového záväzku nemôže samostatne existovať ani akcesorický vzťah ručenia, ani zmluvná pokuta. V dôsledku odstúpenia od zmluvy sa vzájomné nároky dostali do právneho režimu bezdôvodného obohatenia. Keďže žalobca žalovaným 1/, 2/ neposkytol žiadne finančné prostriedky, nie sú povinní v dôsledku odstúpenia od zmluvy v zmysle § 48 O. z. v spojení s § 457 O. z. vrátiť finančné prostriedky. Nesprávna interpretácia spotrebiteľskej zmluvy má za následok porušenie práva na spravodlivý proces (rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 1930/2011). Žalovaní 1/, 2/ poukázali aj na rozhodnutie ÚS SR sp. zn. 155/2017, ako aj na obsah práva na spravodlivý proces. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia absentuje vysporiadanie sa súdu s dôvodmi, ktoré ho viedli k tomu, že žalovanými predložené rozhodnutia nemali právnu relevanciu. Žalovaní 1/, 2/ uviedli, že sa pridriavajú všetkých argumentov uvádzaných pred súdom prvej inštancie, najmä že bola daná aplikácia spotrebiteľsko-právnej ochrany, že žalovaní nie sú pasívne legitimovaní, že akcesorický vzťah ručenia v dôsledku odstúpenia žalobcu od zmluvy zanikol, že žalobca porušil svojej povinnosti v otázke vymoženia jeho pohľadávky voči dlžníkovi, ktorý sa záväzku zbavil oddĺžením a pritom mal dobrú znalosť, s poukazom na opakované výzvy, že platobná disciplína žalovaného bola zlá. Žalobca sa spoliehal, že si právo uplatní voči ručiteľom, ktorí úver nečerpali. Používa účelovú obranu, že úvery poskytuje za veľmi nízku odplatu. Uplatnil si identické sankčné mechanizmy ako ktorýkoľvek veriteľ, počnúc úrokmi z omeškania, pokutou a iné, vyhol sa špecifikácii uplatneného nároku, kontroly neprijateľnosti a opodstatnenosti jednotlivých plnení.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Vyjadril nesúhlas s odvolacími dôvodmi. Namietal spotrebiteľský charakter predmetnej zmluvy o úvere, s poukazom na uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/106/2018, odstraňujúce nejednoznačnosť v rozhodovacej praxi súdov a v ktorom sa Najvyšší súd SR zaoberal právnou otázkou, či v záväzkovom vzťahu založenom zmluvou o poskytnutí podpory vo forme úveru, má žalobca postavenie dodávateľa v zmysle vnútroštátnej spotrebiteľskej úpravy a judikatúry práva Európskej únie. Dovolací súd dospel k záveru, že na takto zákonom regulované uzatvárané zmluvy o úvere sa predmetná smernica nevzťahuje a nemožno z nej vychádzať pri výklade pojmu dodávateľa vo vzťahu k žalobcovi. Zákonodarca vylúčil aby sa na Štátny fond rozvoja bývania vzťahovala osobitná právna úprava spotrebiteľských úverov upravených ZoSÚ (§ 1 ods. 3 písm. p/). Rovnako je Štátny fond rozvoja bývania vylúčený aj z právnej úpravy úverov na bývanie upravených zákonom č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 1 ods. 4 písm. i/). Žalobca je inštitútom sui generis, slúži ako ekonomický nástroj bytovej politiky štátu. Ochrana spotrebiteľa sa má primárne uplatniť proti nekalým praktikám dodávateľov,

ktoré sa pri realizovaní podpory štátom vylučujú. Podporu možno poskytnúť len špecifickej skupine žiadateľov za zákonom stanovených podmienok, ktoré sú pre žiadateľa priaznivejšie než podmienky, za ktorých by vedel obstaráť finančné prostriedky na kapitálovom trhu. Ako účelový fond zriadený štátom si žalobca nemôže v zmluvách o poskytnutí podpory dohodnúť podmienky, ktoré by nemali oporu v zákone. Nevykonáva preto ani podnikateľskú, ani obchodnú činnosť, tak ako to má namysli právny poriadok SR. Keďže ochranu spotrebiteľa je nutné vnímať aj v súvislostiach právnej úpravy a judikatúry práva Európskej únie, teda v zmysle cieľov komunitárneho práva, bolo nutné posúdiť, či žalobcu je možné chápať ako dodávateľa cez optiku komunitárneho práva. Ani v tomto prípade však dovolací súd nedospel k záveru, že Štátny fond rozvoja bývania spĺňa pojmové znaky dodávateľa podľa § 52 ods. 3 O. z. Možno tak konštatovať, že ide o osobitný subjekt zriadený zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa § 52 ods. 3 O. z. a ním uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 ods. 1 O. z. Žalobca poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 25Co/104/2018, v ktorom odvolací súd v súlade s princípom právnej istoty vyjadreným v čl. 2 ods. 1, 2 CSP, s poukazom na právny názor NS SR sp. zn. 4Cdo/106/2018 konštatoval, že žalobcu nemožno posúdiť ako dodávateľa v právnom vzťahu vzniknutom medzi stranami sporu, zmluvný vzťah nepodlieha ochrane smernice 93/13/EHS, ani ochrane smernice 2011/83/EÚ a právny vzťah založený zmluvou o úvere, ako aj právny vzťah zo zabezpečenia záväzku dlžníka v takomto vzťahu sa riadi výlučne ustanoveniami Obchodného zákonníka.

4. Žalovaní vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedli, že súd prvej inštancie bol povinný v zmysle § 220 CSP poskytnúť žalovaným odpoveď, prečo nie je možné na danú vec aplikovať výklad a normy únieového zákonodarcu týkajúce sa ochrany spotrebiteľa, najmä čl. 2 písm. c) smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, z ktorej obsahu vyplýva, že predajca alebo dodávateľ znamená akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom vzťahujúcim sa k jeho obchodu, podnikaniu alebo povolaniu bez ohľadu na to, či má verejnú alebo súkromnú formu vlastníctva a že táto smernica platí tiež pre obchody, podnikanie alebo povolania verejného charakteru. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená. Požiadavky výkladu vnútroštátneho práva v súlade s právom Európskej únie sa týkajú vnútroštátnych ustanovení prijatých na prebratie smernice, neobmedzuje sa však iba na výklad týchto; ustanovení, ale vyžaduje, aby vnútroštátny súd vzal do úvahy vnútroštátne právo ako celok a posúdil do akej miery ho možno použiť spôsobom, ktorý nevedie k výsledku odporujúceho smernici (C-106/89 a C-14/83). Smernica ako špecifický prameň práva Európskej únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozíčných opatrení v právnom poriadku. Zásada konformného výkladu vyžaduje, aby sa súdy pri interpretácii vnútroštátneho práva usilovali dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť (C-212/07). Súd členského štátu je povinný k eurokonformnému výkladu pokiaľ je to možné. Odvolávanie sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzené všeobecnými zásadami práva, nemôže slúžiť ako základ pre výklad contra lege vnútroštátneho práva. Žalovaní 1/, 2/ opätovne poukázali na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-147/16. Žalovaní sú nútení aj v odvolacom konaní dožadovať sa odpovede, z akých dôvodov nie je možné im priznať postavenie spotrebiteľa, napriek tomu, že v rámci procesnej obrany neboli pasívni a bránili svoje práva náležitou argumentáciou. Z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 vyplýva, že slovenské orgány aplikujúce právo musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu únieového tvorcu, zodpovedajúcej právnej regulácii, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, niekedy nad vôľu zákonodarcu. Žalovaní 1/, 2/ predložili Oznámenie komisie - usmernenie k výkladu a uplatňovaniu smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (2019/C323/04) na dôkaz toho, že majú nespochybniteľné postavenie spotrebiteľa, resp. že zmluva, ktorá je predmetom konania je zmluvou spotrebiteľskou a preto im ochrana spotrebiteľa v plnom rozsahu prináleží. Na preukázanie toho, či je daná osoba predajcom alebo dodávateľom alebo spotrebiteľom je dôležité prihliadať na rovnováhu síl medzi zmluvnými stranami vo vzťahu k zmluve. Typickými faktormi sú nesúmernosť informácií, informovanosti a odborných znalostí alebo vyjednávacej sily. Spotrebiteľ odzrkadľuje typicky slabšie postavenie predajcovho alebo dodávateľovho zmluvného partnera, čo znamená, že väčšie znalosti a skúsenosti konkrétneho spotrebiteľa nediskvalifikujú takúto osobu z pozície spotrebiteľa na účely smernice o nekalých podmienkach. Z rozsahu pôsobnosti predmetnej smernice nie sú vylúčené ani subjekty vykonávajúce úlohy všeobecného záujmu, ani subjekty s verejnoprávnym postavením. Pre definovanie predajcu alebo dodávateľa podľa tohto ustanovenia nie je

relevantné, či cieľom organizácie je alebo nie je dosahovanie zisku. Zmluva sa pritom môže vzťahovať aj na doplnkovú alebo pomocnú činnosť, preto sa môže vzťahovať napr. na úver, ktorý ponúka spoločnosť svojim zamestnancom alebo úver, ktorý poskytuje študentom vzdelávacie zariadenie. Žalobca je právnická osoba, ktorá má charakter subjektu hospodáriaceho so ziskom z čoho vyplýva, že ide o činnosť obchodnú, ako aj činnosť poskytovania služieb širokej verejnosti. Je preto možné žalobcu subsumovať pod ustanovenie § 52 O. z. Žalobca používa formulárovú agendu, zmluvné podmienky sa typovo opakujú. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých prípadoch konštatoval, že verejnoprávne subjekty nie sú vyňaté z pôsobnosti smernice. Smernica o nekalých podmienkach sa má uplatňovať vo všetkých odvetviach hospodárskej činnosti. V prípade opačného výkladu by mohol byť prijatý záver, že za predpokladu, že štátom zriadená inštitúcia sformuluje akúkoľvek úverovú zmluvu, s akýmkoľvek aj hrubo nevyváženými zmluvnými podmienkami, ktorej obsah spotrebiteľ nedokáže ovplyvniť, bude chránená pred súdnou kontrolou týchto podmienok, s následkom možnosti vymôcť akékoľvek plnenia, pričom bude postačovať, aby veriteľ koncipoval zmluvu v režime obchodnoprávnej úpravy.

5. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaných poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/9/2019 zo dňa 29. apríla 2020, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že Štátny fond rozvoja bývania je možné vylúčiť ako dodávateľa tak v rámci vnútroštátneho práva ako aj komunitárneho práva. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s uznesením NS SR sp. zn. 4Cdo/106/2018 a nepovažoval za potrebné uplatniť odklon, prípadne predložiť vec veľkému senátu.

6. Odvolací súd podľa § 34 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných 1/, 2/ nie je dôvodné.

7. Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že v predmetnom spore sa nejedná o právny vzťah, ktorý vznikol na základe spotrebiteľskej zmluvy a záväzkovo-právny vzťah medzi stranami sporu bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení Obchodného zákonníka.

8. Právna otázka týkajúca sa právneho posúdenia či uzatvorením zmluvy o poskytnutí podpory podľa ustanovení zákona č. 124/1996 Z. z. o štátnom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov s fyzickou osobou, sa uzatvára spotrebiteľská zmluva, spĺňajúca kritéria ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka, resp. inej právnej normy, a teda, či sa na uvedený právny vzťah majú aplikovať platné a účinné právne predpisy Slovenskej republiky, resp. únijné predpisy, upravujúce ochranu spotrebiteľa alebo je uvedená aplikácia v danom prípade vylúčená, bola už riešená v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/106/2018. V označenej právnej veci dospel Najvyšší súd SR k záveru, že Štátny fond rozvoja bývania je osobitný subjekt zriadený zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa ustanovenia § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka a ním uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 29. apríla 2020 č. k. 8Cdo/9/2019 sa stotožnil so závermi vyjadrenými v uznesení NS SR z 29. apríla 2019 sp. zn. 4Cdo/106/2018 a konštatoval, že nevzhliadol žiadny dôvod na zmenu právneho názoru vyjadreného v označenom rozhodnutí alebo na odklon od právneho názoru v ňom vyjadreného, a teda ani na dôvod na postúpenie veci veľkému senátu Najvyššieho súdu. Žalobca (Štátny fond rozvoja bývania, ďalej len „ŠFRB“) je právnickou osobou pôvodne zriadenou zákonom č. 124/1996 Z. z. o štátnom fonde rozvoja bývania účinným od 1. mája 1996. Tento zákon upravil podmienky pre poskytovanie podpory štátu na rozširovanie a zveľaďovanie bytového fondu a vytvoril systém ekonomickej podpory rozvoja bývania a sústredenia zdrojov pre tento účel v ŠFRB, ktorý bol ním zriadený (§ 1 ods. 1). Postavenie ŠFRB zostalo nezmenené aj po zákonných zmenách (zákon č. 607/2003 Z. z., zákon č. 150/2013 Z. z.). Podľa § 1 ods. 3 zákona č. 150/2013 Z. z. je ŠFRB finančnou inštitúciou slúžiacou na implementáciu finančných nástrojov podľa osobitného predpisu, ktorým sú Nariadenie Európskeho parlamentu Rada (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja v Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj

vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje Nariadenie rady (ES) č. 1086/2006. ŠFRB neposkytuje podporu vo forme úveru širokej verejnosti, ale iba vymedzenému okruhu osôb, ktoré musia mať na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, ak ide o fyzickú osobu, prípadne sídlo, ak je žiadateľom podpory právnická osoba (§ 7 zákona č. 150/2013 Z. z.), podpora sa poskytuje za zvýhodnených podmienok upravených v zákone. Štátny fond rozvoja bývania je koncipovaný ako takzvaný obrátkový fond. Znamená to, že prostriedky, ktorými disponuje sú používané najmä na poskytovanie podpory vo forme úverov za zvýhodnených podmienok, oproti podmienkam trhovým (§ 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 150/2013 Z. z.). Prostriedky fondu možno použiť aj na správu fondu, avšak len v zákonom limitovanom rozsahu (§ 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 150/2013 Z. z.).

10. Žalobca (podľa záverov vyššie uvedených rozhodnutí Najvyššieho súdu SR) je preto osobitný subjekt zriadený zákonom, prostredníctvom ktorého štát realizuje svoju bytovú politiku zákonom upravenými nástrojmi, medzi ktoré patrí aj zmluva o úvere. Jeho činnosť nemá atribúty podnikateľskej činnosti podľa § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, nevykonáva činnosť za účelom dosiahnutia zisku, ale realizuje podporu štátu v oblasti bytovej politiky. Posúdenie toho, či ide o dodávateľa je nutné vnímať aj v súvislostiach právnej úpravy a judikatúry práva Európskej únie. Ponímanie osoby dodávateľa v čl. 2 písm. c) smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa vzťahuje len na zmluvy, ktoré podliehajú tejto smernici. Podľa článku 1 bod 2 tejto smernice zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia a ustanovenia alebo zásady medzinárodných dohôd, ktorých sú členské štáty alebo spoločenstvo zmluvnou stranou, najmä v oblasti dopravy, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice. Do rozsahu tejto smernice nespádajú zmluvné podmienky, ktoré odrážajú zákonné alebo regulačné ustanovenia konkrétneho štátu. ŠFRB nemôže pri poskytovaní podpory bývania vo forme úveru uplatniť „voľnú úvahu“, ale je povinný dodržať zákonom stanovené pravidlá. Ak žiadateľ podpory splní zákonné podmienky, fond je povinný s ním zmluvu za zvýhodnených, zákonom regulovaných podmienok, uzavrieť. Na takto zákonom regulované zmluvy o úvere sa uvedená smernica nevzťahuje a nemožno z nej vychádzať pri výklade pojmu dodávateľa vo vzťahu k ŠFRB. Zákonodarca pritom vylúčil, aby sa na ŠFRB vzťahovala osobitná právna úprava spotrebiteľských úveroch upravených zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 1 ods. 3 písm. p). Rovnako je ŠFRB vylúčený aj z právnej úpravy úverov na bývanie upravených zákonom č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 1 ods. 4 písm. i/). Žalobca je inštitútom sui generis, slúži ako ekonomický nástroj bytovej politiky štátu. Ochrana spotrebiteľa sa má primárne uplatniť proti nekalým praktikám dodávateľov, ktoré sa pri realizovaní podpory štátom vylučujú. ŠFRB ako účelový fond zriadený štátom si nemôže v zmluvách o poskytnutí podpory dohodnúť podmienky, ktoré by nemali oporu v zákone. Na základe uvedených špecifik ŠFRB nevykonáva podnikateľskú ani obchodnú činnosť, tak, ako to má na mysli právny poriadok. Keďže ochranu spotrebiteľa je nutné vnímať v súvislostiach právnej úpravy a judikatúry práva Európskej únie, ani v takomto prípade nemožno dospieť k záveru, že ŠFRB spĺňa pojmové znaky dodávateľa podľa ust. § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka (uznesenie NS SR sp.zn. 4Cdo 106/2016 z 29. apríla 2019).

11. Vzhľadom k tomu, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. 8 Cdo 9/2019 zo dňa 29. apríla 2020 akceptoval názor obsiahnutý v skoršom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 106/2018, pričom nevzhladol dôvod na odklon od právneho názoru v ňom vyjadreného (teda ani na dôvod na postúpenie veci veľkému senátu Najvyššieho súdu), bolo potrebné právne posúdenie riešenia právnej otázky uzatvorenia zmluvy o poskytnutí podpory podľa ustanovení zákona č. 126/1996 Z. z. o štátnom fonde rozvoja bývania v znení neskorších predpisov, ako zmluvy, ktorá nespĺňa kritériá ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka a preto na daný právny vzťah nie je dôvodné aplikovať vnútroštátne alebo úijné predpisy upravujúce ochranu spotrebiteľa, považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

12. Podľa článku 2 základných princípov Civilného sporového poriadku ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie bolo rozhodnuté v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššej súdnej autority a preto nedošlo k narušeniu princípu právnej istoty, ale k jeho naplneniu. Za ustálenú

rozhodovaciú prax dovolacieho súdu treba považovať aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia Najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali (porov. R 61/2018). Bolo preto dôvodné odkázať na ustálenú rozhodovaciú prax podľa § 393 ods. 2 CSP.

13. Odvolacia argumentácia žalovaných 1. a 2. poukazuje na formulárový zmluvný produkt ŠFRB a absenciu dôvodu vylučovať žalovaných zo spotrebiteľsko-právnej ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami (nekalými obchodnými praktikami) nebola dôvodná. Najvyšší súd SR vo vyššie označených rozhodnutiach vyslovil záver, že ochrana spotrebiteľa sa má primárne uplatniť proti nekalým praktikám dodávateľov, ktoré sa pri realizovaní podpory štátom vylučujú. ŠFRB ako účelový fond zriadený štátom si nemôže v zmluvách o poskytnutí podpory dohodnúť podmienky, ktoré by nemali oporu v zákone.

14. Skutočnosť, že žalovaní 1/, 2/ nevystupovali v právnom vzťahu v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je nepostačujúca pre kvalifikáciu predmetného právneho vzťahu ako spotrebiteľského vzťahu. Najvyšší súd SR vo vyššie uvedených rozhodnutiach konštatoval, že s poukazom na vymedzené špecifiká ŠFRB nevykonáva podnikateľskú ani obchodnú činnosť v zmysle vnútroštátneho práva, ako ani práva Európskej únie. Spotrebiteľskou zmluvou podľa ustanovenia § 52 ods. O.z. je zmluva, ktorú uzatvára so spotrebiteľom dodávateľ, ktorý spĺňa pojmové znaky dodávateľa podľa § 52 ods. 3 O. z., čo v prejednávanej spore nebolo naplnené.

15. Nedôvodná bola aj odvolacia argumentácia poukazuje na splnenie definície dodávateľa s poukazom na článok 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo vyššie označených rozhodnutiach poukázal aj na skutočnosť, že ponímanie osoby dodávateľa v článku 2 písm. c) označenej smernice sa vzťahuje len na zmluvy, ktoré podliehajú tejto smernici. Podľa článku 1 bod 2 tejto smernice zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné, zákonné alebo regulačné ustanovenia a ustanovenia alebo zásady medzinárodných dohôd, ktorých sú členské štáty alebo spoločenstvo zmluvnou stranou, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice. Do rozsahu tejto smernice preto nespádajú zmluvné podmienky, ktoré odrážajú zákonné alebo regulačné ustanovenia konkrétneho štátu, ako tomu bolo v danom prípade. ŠFRB uzatvára zmluvu za zvýhodnených, zákonom regulovaných podmienok, pričom na takto zákonom regulované zmluvy o úvere sa uvedená smernica nevzťahuje a nemožno z nej vychádzať pri výklade pojmu dodávateľa vo vzťahu k žalobcovi. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako najvyššia súdna autorita v rámci všeobecnej sústavy súdov, konštatoval, že na zákonom regulovanú zmluvu o úvere uzatvorenú so ŠFRB sa uvedená smernica nevzťahuje a nemožno z nej vychádzať pri výklade pojmu dodávateľa. Na uvedené závery potom nemal vplyv poukaz žalovaných 1/, 2/. týkajúci sa verejnoprávných subjektov, ktoré nie sú vyňaté z pôsobnosti smernice, ako aj prevahy tohto subjektu nad slabšou zmluvnou stranou (vychádzajúc z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-147/16 v ktorom vstupovala do právneho vzťahu verejnoprávna vzdelávacia inštitúcia a bolo zohľadnené nerovné postavenie účastníkov zmluvného vzťahu).

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo vyššie označených rozhodnutiach posudzoval charakter právneho vzťahu aj v súvislostiach právnej úpravy a judikatúry práva Európskej únie, avšak nedospel k záveru, že ŠFRB spĺňa pojmové znaky dodávateľa. Vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (článok 2 ods. 2 CSP) poukaz žalovaných 1/, 2/ na rozhodnutia riešiace obdobnú vec odlišne, nemali vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie.

17. Z dôvodu, že žalobca nespĺňal pojmové znaky dodávateľa podľa ustanovenia § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie správne aplikoval v prejednávanej veci relevantné ustanovenia Obchodného zákonníka, a to aj vo vzťahu k hmotnoprávnemu inštitútu odstúpenia od zmluvy. Odvolacia argumentácia žalovaných 1/ a 2/ vzťahuje sa na odstúpenie od zmluvy podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka (odstúpením od zmluvy sa zmluva od počiatku zrušuje) a podľa ktorej vzájomné nároky zmluvných strán sa mali dostať do právneho režimu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 O. z. a nasl., nebola preto dôvodná. Z tohto dôvodu nemohla obstať ani odvolacia námietka o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie žalovaných 1/, 2/.

18. Nebol tak daný dôvod na prednostné použitie noriem Občianskeho zákonníka, ak by aplikácia Obchodného zákonníka bola pre zmluvnú stranu nevýhodnejšia.

19. Súd prvej inštancie správne tiež konštatoval, že skutočnosť vedenia konkurzného konania vo vzťahu k dlžníkovi z predmetnej zmluvy, nemá vplyv na právo veriteľa domáhať sa uspokojenia svojej splatnej pohľadávky voči ručiteľovi dlžníka (ustanovenie § 549 Občianskeho zákonníka, vzhľadom na osobitnú právnu úpravu ručenia v Obchodnom zákonníku, ani nemohlo byť aplikované). Vzťahy, ktoré vznikajú pri zabezpečení záväzkov z úverovej zmluvy sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka. Jedným zo spôsobov zabezpečenia záväzku z obchodnoprávneho vzťahu je aj ručenie, ktorého komplexná, ucelená právna úprava sa nachádza v ustanoveniach § 303 - 312 Obchodného zákonníka. Na záväzkové vzťahy vyplývajúce z ručenia v prípade zabezpečenia plnenia z úverovej zmluvy, vrátane právneho vzťahu medzi ručiteľom a dlžníkom, sa preto použijú ustanovenia Obchodného zákonníka a nie Občianskeho zákonníka (porov. uznesenie NS SR sp.zn. 6 M Cdo 4/2012). Ručenie je pritom subsidiárny a akcesorický právny vzťah medzi ručiteľom t.j. osobou odlišnou od dlžníka a veriteľom, ktorý slúži na zabezpečenie veriteľovej pohľadávky z hlavného právneho vzťahu (medzi veriteľom a dlžníkom) a ktorého obsahom je záväzok ručiteľa uspokojiť konkrétnu ručením zabezpečenú pohľadávku veriteľa, ak ju neuspokojí dlžník (teda aj keď ručiteľ od veriteľa neprevzal žiadne plnenie).

20. Ručenie zaniká zánikom záväzku, ktorý ručenie zabezpečuje, pričom ak by aj záväzok zanikol pre nemožnosť plnenia dlžníka a záväzok je splniteľný ručiteľom, ručenie nezaniká (§ 311 ObZ). Záväzok môže zaniknúť len spôsobom upraveným v zákone. Právna skutočnosť odstúpenia od zmluvy o úvere nespôsobuje zánik záväzku, t. j. nespôsobuje zánik povinnosti vrátiť dlžnú sumu aj s úrokmi (§ 506 ObZ).

21. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí vysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán konania, aj ako vec právne posúdil, pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia obsahuje aj argumentačný základ preskúmateľný odvolacím súdom. Odvolacia námietka žalovaných 1/ a 2/ o porušení práva na spravodlivý proces nebola dôvodná. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 44/03, sp. zn. III. ÚS 209/04, III. ÚS 191/2013).

22. Iné konkrétne odvolacie námietky, ktoré by mali rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, neboli v odvolaní uvedené (paušálne len poukázali na účelový charakter obrany o veľmi nízkej odplate za poskytnuté úvery, na uplatnenie identických sankčných mechanizmov ako ktorýkoľvek veriteľ a pohodlný spôsob vyhnutia sa špecifikácii a kontrole neprijateľnosti, opodstatnenosti plnenia).

23. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní má poskytnúť odpoveď iba na tie námietky alebo argumenty v odvolaní, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 78/05).

24. Odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Týkalo sa to aj rozhodnutia o náhrade trov konania. Podľa § 255 ods. 1 CSP žalobcovi, ktorý bol v konaní v plnom rozsahu úspešný, prislúchala plná náhrada trov konania voči žalovaným 1/, 2/ v konaní neúspešným. O výške náhrady trov prvoinštančného konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením.

25. Z dôvodu, že žalobca bol úspešný aj v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, vzniklo mu právo na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným 1/, 2/ v odvolacom konaní neúspešným. Odvolací súd preto rozhodol tak, že žalobca má voči žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

26. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.